

**Ομιλία κ. Χρ. Πολυζωγόπουλου,
Προέδρου της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής της
Ελλάδας**

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Αθήνα, 20 Δεκεμβρίου 2011

Μετά την έγκριση της 6^{ης} δόσης του δανείου η χώρα μας απέφυγε, τουλάχιστον άμεσα, την χρεοκοπία. Εξακολουθεί όμως να είναι αντιμέτωπη με μία ιδιαίτερα ζοφερή πραγματικότητα τόσο στο εσωτερικό, όσο και στο εξωτερικό της. Το διεθνές οικονομικό περιβάλλον βρίσκεται σε μία κρίσιμη καμπή. Οι ευρωπαϊκές αλλά και παγκόσμιες σταθερές κλονίζονται και το ειδικό βάρος του προβλήματος «Ελλάδα» μειώνεται, σε σύγκριση με τις γενικότερες απειλές. Σύμφωνα δε με τις τελευταίες αποφάσεις της Συνόδου Κορυφής, το Ευρωπαϊκό Όραμα ευθυγραμμίζεται με την γερμανική οπτική της αυστηρής δημοσιονομικής πειθαρχίας.

Το συγκεκριμένο πλαίσιο απαγορεύει αυστηρά τον όποιο επιβραδυντικό ελιγμό, καθώς ο χρόνος δουλεύει εναντίον μας. Χωρίς τις επόμενες δόσεις, ιδιαίτερα τη μεγάλη του Μαρτίου, η χρεοκοπία είναι αναπόφευκτη. Στο στάδιο που βρισκόμαστε, οι διαφωνίες πρέπει να είναι γόνιμες, οι εύκολες αλληλοκατηγορίες περισσεύουν, οι δημιουργικές αντιπαραθέσεις είναι ωφέλιμες, οι ουσιαστικές συζητήσεις που διαμορφώνουν κοινές προτάσεις είναι απολύτως απαραίτητες.

Κυρίες και Κύριοι,

Είναι γνωστό ότι η ελληνική κρίση χρέους γεννήθηκε σε συγκεκριμένες συνθήκες, με πρωτεύοντες παράγοντες την υπερβολική δημόσια σπατάλη, την υπερβολική ιδιωτική κατανάλωση και το υπερβολικό εξωτερικό έλλειμμα. Διατηρείται δε και εντείνεται από τις συνεχείς καθυστερήσεις και την υπερβολική αναβλητικότητα στην εφαρμογή των αναγκαίων διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων.

Εντείνεται επίσης από την εφαρμογή μονοδιάστατων πολιτικών περιστολής των δημόσιων δαπανών και αύξησης των εσόδων που βασίζονται σε μισθολογικές περικοπές, μειώσεις στις συντάξεις και υπέρμετρες φορολογικές επιβαρύνσεις.

Εν ολίγοις η αδράνεια, η απουσία παράλληλων στρατηγικών ανάπτυξης ως αναγκαίων συνοδευτικών του Μνημονίου, η έλλειψη σχεδιασμού (διαχρονικά) που αποτελεί πρόβλημα των πολιτικών επιλογών, η υπέρμετρη αύξηση των φόρων που αναστέλλει τελικά την ανάπτυξη, οι μεταρρυθμίσεις επί χάρτου, αποκρατικοποιήσεις και επινοήσεις αξιοποίησης της δημόσιας περιουσίας χωρίς μακρόχρονο σχεδιασμό, η εγκατάλειψη των δημοσίων επενδύσεων, οι περικοπές στον ιδιωτικό τομέα που δημιουργούν στρεβλώσεις στην παραγωγικότητα κ.α. , συνθέτουν ένα παζλ αδιεξόδων που είναι **εδώ** ακόμα και σήμερα και ανατρέπουν την όποια προσπάθεια αντιμετώπισης της κρίσης χρέους.

Και επίσης είναι γνωστό ότι εκείνοι που έχουν επωμισθεί μέχρι σήμερα τις πολιτικές εφαρμογές του Μνημονίου δεν είναι οι έχοντες και κατέχοντες, αλλά οι μισθωτοί και συνταξιούχοι του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα και οι συνεπείς επιχειρηματίες. Είναι τα χαμηλά και μεσαία εισοδήματα που έχουν στραγκαλισθεί, καθώς και οι στρατιές των ανέργων. Εκείνοι δηλαδή οι οποίοι δεν φέρουν την κύρια ευθύνη για την κατάσταση στην οποία βρίσκεται σήμερα η οικονομία.

Και πραγματικά αναρωτιέμαι, γιατί αφού δεν υπάρχουν στοιχεία που να δείχνουν ότι το μισθολογικό κόστος, για παράδειγμα στον ιδιωτικό τομέα, είναι υψηλό και υποβαθμίζει την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας, το αντίθετο μάλιστα, προχωράμε σε σημαντικές περικοπές μισθών και ημερομισθίων. Και **το χειρότερο** προωθούμε σταδιακά ρυθμίσεις που πλήττουν ανεπανόρθωτα τις εργασιακές σχέσεις και τις συλλογικές διαπραγματεύσεις. Είναι ιδιαίτερα οδυνηρό για κάποιον σαν εμένα, που γνωρίζω πολύ καλά το πώς φθάσαμε από το ν. 3239/55 στον ν. 1876/90 με τον οποίο οι συλλογικές διαπραγματεύσεις καθιερώνονται ως κομβικό στοιχείο όλων των επιμέρους θεσμών και μετατρέπονται σε διαδικασία ρύθμισης οικονομικών συμφερόντων και πρόληψης διαφορών, να περνάμε σε ρυθμίσεις που αναστέλλουν την επέκταση των συλλογικών ρυθμίσεων και καταργούν το κατώφλι ασφάλειας που παρέχεται από τις κλαδικές συμβάσεις, η ακόμα και απειλούν αυτή καθ' εαυτή την Ε.Γ.Σ.Σ.Ε. Γίνεται απολύτως κατανοητό ότι **κοινωνική ειρήνη δεν μπορεί να υπάρξει χωρίς Σ.Σ.Ε. που διαμορφώνονται με κατοχύρωση και ενίσχυση του θεσμού της ελεύθερης συλλογικής διαπραγμάτευσης.**

Αναρωτιέται ακόμα ο καθένας μας μήπως, φταίνει οι συνταξιούχοι του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, οι οποίοι έχουν πληρώσει κανονικά τις εισφορές τους και λαμβάνουν σύνταξη, χωρίς πλασματικά έτη εργασίας και δολίευση των κριτηρίων απονομής ; Στο παρελθόν υπέστησαν αρκετές φορές άνιση μεταχείριση, επειδή με τις δικές τους εισφορές χρηματοδοτήθηκαν οι ανασφάλιστοι στους οποίους απενέμετο σύνταξη για κάθε λογής πολιτικές σκοπιμότητες ή κοινωνικές ανάγκες.

Ως επιστέγασμα όμως, υπέστησαν τις οριζόντιες περικοπές που επέβαλε το Μνημόνιο το 2010, ενώ κατά τη γνώμη μου, θα έπρεπε να είχαν γίνει στοχοθετημένες παρεμβάσεις μόνο στις τριπλές, διπλές, χαριστικές, πρόωρες και πλασματικές συντάξεις και στον εξορθολογισμό του συνταξιοδοτικού και ασφαλιστικού συστήματος.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να υπενθυμίσω το πώς τα αποθεματικά της Επικουρικής Ασφάλισης στο ΙΚΑ καταναλώθηκαν για τις κύριες συντάξεις, καλύπτοντας το έλλειμμα που δημιουργήθηκε από την υποχρηματοδότηση της Κοινωνικής Ασφάλισης από τον Κρατικό Προϋπολογισμό. Αποτέλεσμα ; Οι επερχόμενες περικοπές και μεγάλες μειώσεις των επικουρικών συντάξεων.

Ή, τέλος, φταίνει οι επιχειρήσεις, μικρές και μεγάλες, οι οποίες επιβίωσαν μακράν των δημοσίων χορηγήσεων και σε πείσμα των κρατικών παρεμβάσεων, επιβαρύνσεων και περιορισμών ; Ο αριθμός τέτοιου είδους επιχειρήσεων, ίσως με τα χρόνια λιγοστεύει, αποδεικνύει όμως, ότι πολλές έχουν αποκτήσει ισχυρά πλεονεκτήματα

επιβίωσης στα οποία θα υποκλινόταν και ο πιο απαιτητικός οικονομικός δαρβινισμός.

Τώρα, το βασικό ζήτημα που τίθεται από όλους μας είναι το αν, όλα αυτά τα μέτρα, έχουν τελικά αποδώσει τα δημοσιονομικά ζητούμενα και έχουν διασφαλίσει την κοινωνικοοικονομικά βιώσιμη ανάπτυξη για την χώρα.

Για να απαντήσω θα χρησιμοποιήσω τα στοιχεία και τις προβλέψεις που περιέχονται στην τελευταία έκθεση του ΟΟΣΑ για την ελληνική οικονομία. Σύμφωνα λοιπόν με τον ΟΟΣΑ, η μείωση του ΑΕΠ για φέτος υπολογίζεται στο 6,1% (έναντι 5,5% της κυβερνητικής πρόβλεψης) και στο 3% το 2012 (έναντι 2,8% της εκτίμησης του Υπουργείου Οικονομικών). Επισημαίνεται επίσης ότι η αναγκαία δημοσιονομική προσαρμογή θα πλήξει ακόμα περισσότερο την πραγματική οικονομία με τη ζήτηση να μειώνεται από 7,5% φέτος στο 1,3% το 2013 και την ανεργία να εκτοξεύεται στο 18,5% το 2012 από 16,6% το 2011.

Θεωρώ επομένως, ότι είναι εμφανές σε όλους, ότι οι εξελίξεις είναι μάλλον προς την αντίθετη κατεύθυνση. Με την ανεργία στο κόκκινο, με θετικό πρόσημο στον πληθωρισμό και με αρνητικούς ρυθμούς ανάπτυξης, ακόμα και αν επιτύχουμε, που είναι αμφίβολο, τους δημοσιονομικούς στόχους, θα οδηγήσουμε σίγουρα την οικονομία σε αδιέξοδα, την κοινωνία σε απόγνωση και τους πολίτες στην περιθωριοποίηση. Και για να απαντήσω σε αυτούς που προτάσσουν τη δημοσιονομική σταθερότητα μπροστά από τα προβλήματα της ανεργίας και της κοινωνικής συνοχής, θα χρησιμοποιήσω την πολυσυζητημένη περίπτωση της Αργεντινής. Δεν πρέπει λοιπόν εκείνοι

που προτάσσουν τις δημοσιονομικές περικοπές να ξεχνάνε ότι όταν η κυβέρνηση της Αργεντινής υιοθέτησε την ακραία λιτότητα για να μειωθεί ο δανεισμός και να καμφθούν οι δύσπιστοι δανειστές και οι απρόθυμοι επενδυτές, αυξήθηκε σε τέτοιο σημείο η ανεργία που επέσπευσε την κατάρρευση.

Κυρίες και Κύριοι,

Είναι γνωστό ότι η σκληρή λιτότητα, ποτέ δεν έχει λειτουργήσει ως στρατηγική για την ανάπτυξη και η Ελλάδα χωρίς ανάπτυξη δεν μπορεί, ούτως ή άλλως, να αποπληρώσει τα χρέη της και να γίνει οικονομικά και κοινωνικά βιώσιμη.

Η έξοδος από την κρίση μπορεί να βασιστεί στη δημοσιονομική πειθαρχία, μόνο μέχρι το σημείο που αρχίζει η ύφεση. Επομένως στο σημείο που βρίσκεται σήμερα η χώρα η μόνη διέξοδος είναι να αποκτήσει **αναπτυξιακή στόχευση, αξιοποιώντας και εξειδικεύοντας τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα και διορθώνοντας τα δομικά της προβλήματα.**

Περιθώρια για αναβολές δεν υπάρχουν. Απαιτείται άμεσα να προχωρήσουμε στις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις. Απαιτείται επίσης ένα ολοκληρωμένο και συνεκτικό πρόγραμμα δημοσιονομικής σταθερότητας με αναπτυξιακό προσανατολισμό. Σε διαφορετική περίπτωση, είναι βέβαιος ο εκτροχιασμός του προγράμματος δημοσιονομικής προσαρμογής της ελληνικής οικονομίας που θα κλυδωνίζεται σε περιβάλλον παρατεταμένης ύφεσης και υψηλών ελλειμμάτων.

Επομένως, η Ελλάδα θα πρέπει να εντείνει τις προσπάθειές της, ώστε να μπορέσει να αναπτύξει την εξωστρέφειά της και να περιορίσει την εξάρτηση του ΑΕΠ από την εγχώρια καταναλωτική δαπάνη. Να ενισχύσει την έρευνα και την καινοτομία. Να δημιουργήσει έναν υγιή και παραγωγικό δημόσιο τομέα. Να καταργήσει τους φραγμούς που περιορίζουν την επιχειρηματική δραστηριότητα. Να καταπολεμήσει τη φοροδιαφυγή. Να αυξήσει την διαφάνεια και τη λογοδοσία.

Στο σημείο αυτό και για να γίνω πιο συγκεκριμένος, τονίζω ότι χρειάζονται στοχευμένες ενέργειες στήριξης σε κλάδους και επιχειρήσεις που έχουν την δυνατότητα να παίξουν τον ρόλο του μοχλού, της ατμομηχανής εξόδου από την κρίση. Στον τομέα της ενέργειας, αλλά και στους τομείς της εγχώριας παραγωγής λογισμικού και μηχανημάτων υψηλής τεχνολογίας, της παραγωγής καινοτόμων παραδοσιακών προϊόντων, στον αγροτοδιατροφικό τομέα της βιομηχανίας τροφίμων, όπως και στους κλάδους του τουρισμού και της προσφοράς υπηρεσιών πολιτισμού. Είναι ορατή η ανάγκη πραγματοποίησης στρατηγικών επιλογών, σε συνδυασμό με τις αντίστοιχες επιλογές για την εκπαίδευση και την έρευνα.

Η κυβέρνηση, σήμερα και αύριο, οφείλει άμεσα να προχωρήσει σε συγκεκριμένες ρυθμίσεις που θα στηρίζουν και θα παρέχουν πρόσθετα φορολογικά, ή άλλα κίνητρα προς τις επιχειρήσεις που καινοτομούν, προς τις επιχειρήσεις με εξαγωγικό προσανατολισμό και προς τις επιχειρήσεις διασφάλισης και ενίσχυσης της απασχόλησης.

Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να επανεξετασθούν οι συντελεστές του ΦΠΑ για κάποια προϊόντα και υπηρεσίες, καθώς και να καταργηθούν ρυθμίσεις που οδηγούν στην υπερφορολόγηση των ακινήτων ή ακόμη

περισσότερο των ακινήτων τα οποία χρησιμοποιούνται στην παραγωγική διαδικασία των μεταποιητικών και αγροτικών επιχειρήσεων (κτίρια-αποθήκες κ.λπ.). Τέλος, όσον αφορά τις επιχειρήσεις εντάσεως εργασίας, κυρίως τις εξαγωγικές, θα πρέπει να προωθηθούν ρυθμίσεις που θα συμβάλλουν στην μείωση του μη μισθολογικού κόστους της εργασίας

Απαιτείται ακόμη η ταχύτερη και αποτελεσματικότερη αξιοποίηση των πόρων του ΕΣΠΑ για περισσότερες υποδομές και επιχειρηματικές επενδύσεις για να στηριχθεί η ανάπτυξη. Ολοι οι συντελεστές του ΕΣΠΑ, οι Περιφέρειες και τα Υπουργεία οφείλουν να καταβάλουν το μέγιστο των δυνάμεων τους για την προώθηση των έργων που έχουν ήδη συμφωνηθεί.

Είναι θα έλεγα και ευκαιρία τώρα, με τους ευνοϊκότερους όρους που θα ισχύσουν, μετά από την αύξηση της συμμετοχής της Ε.Ε. στη συγχρηματοδότηση των έργων από 85% σε 95% με αναδρομική ισχύ. Δεν μπορεί να έχει στεγνώσει η αγορά και 15 δις. ευρώ να μένουν στα Ταμεία των Βρυξελλών. Ιδιαίτερη δε προσοχή χρειάζεται να δοθεί από όλους τους εμπλεκόμενους, ώστε να αποφευχθεί το ενδεχόμενο επιστροφής κονδυλίων 3,5 δις. ευρώ από την προηγούμενη προγραμματική περίοδο, λόγω μη ολοκλήρωσης των έργων.

Τέλος, η ενίσχυση των Δημοσίων Επενδύσεων σε συνδυασμό με την εξωστρέφεια ως κεντρική συνιστώσα της επιχειρηματικής δράσης, είναι η σωστή συνταγή για ελπίδα στο αύριο.

Κυρίες και Κύριοι,

Όλοι έχουμε κατά καιρούς αναφερθεί σε αρνητικές πλευρές που έχουν να κάνουν με το ρόλο και τη λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Αναλυτικά, ως Ο.Κ.Ε., έχουμε τοποθετηθεί σε Ημερίδα που κάναμε τον Ιούνιο του 2009. Εκεί περιλαμβάνονται και οι προτάσεις μας που είναι επίκαιρες

Σήμερα προβάλλει επιτακτικά μπροστά μας το λεγόμενο «κούρεμα», με ό,τι αυτό συνεπάγεται. Ακόμη το κεφάλαιο της συμπύκνωσης τραπεζών με συγχωνεύσεις, ενοποιήσεις ή και εξαγορές, το οποίο δεν μπορεί παρά να εξετασθεί και να αντιμετωπισθεί πολύ γρήγορα και οργανωμένα γιατί υπάρχει ο κίνδυνος οι εξελίξεις να είναι απρόβλεπτες και ιδιαίτερα επώδυνες.

Επίσης ο τραπεζικός τομέας οφείλει να κινηθεί αποτελεσματικά ώστε να υποστηριχθεί η απορρόφηση των κονδυλίων του ΕΣΠΑ και να διευκολυνθεί η χρηματοδότηση των επιχειρήσεων. Το φαινόμενο των πτωχεύσεων, πλειστηριασμών και κατασχέσεων που βλέπουμε το τελευταίο διάστημα στη χώρα μας είναι πολύ ανησυχητικό, ενώ αν συνεχισθεί θα οδηγήσει την ελληνική οικονομία σε μακροχρόνια ύφεση.

Για το λόγο αυτό οι τράπεζες οφείλουν να συσχετίσουν το κόστος χρήματος με το κόστος δανεισμού και να διοχετεύσουν άμεσα ρευστότητα στην αγορά που σήμερα ασφυκτιά.

Τώρα με τη βοήθεια που θα δεχθούν μέσω της δανειακής σύμβασης, αλλά και της απόφασης της Ε.Κ.Τ. για τριετή ταμειακή στήριξη με φθινό χρήμα, είναι ανάγκη για άμεση αλλαγή σε

λειτουργίες και πρακτικές ώστε να στηριχθούν οι επιχειρηματικές δραστηριότητες και οι επενδύσεις

Σημαντικό ακόμη θέμα που πρέπει άμεσα να επιχειρήσουμε να αντιμετωπισθεί, είναι η μεταφορά των καταθέσεων των Ελλήνων που έχουν εκρεύσει το τελευταίο διάστημα, ή βρίσκονται από παλαιότερα, σε τράπεζες του εξωτερικού.

Συγκεκριμένα μέτρα επίσης θα πρέπει να ληφθούν και από την πλευρά της Πολιτείας προς την κατεύθυνση δημιουργίας ενός αποτελεσματικού μηχανισμού άμεσης και επαρκούς χρηματοδότησης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων οι οποίες σήμερα αντιμετωπίζουν πολύ μεγάλα προβλήματα στη δανειοδότηση τους από τις εμπορικές τράπεζες, ακόμη και όσον αφορά στη δυνατότητά τους να απορροφήσουν πόρους από το ΕΣΠΑ.

Κυρίες και Κύριοι,

Τελειώνοντας θα ήθελα να πω ότι το σημαντικότερο που όλοι το κατανοούμε, είναι ότι η έξοδος από την κρίση δεν περνά μόνο μέσα από κυβερνητικές επιλογές ή από τη χρηματοπιστωτική αλλαγή. Απαιτείται η ενεργή και ουσιαστική συμμετοχή ολόκληρης της κοινωνίας. Γι' αυτό όλες οι κοινωνικές και παραγωγικές δυνάμεις της χώρας καλούμαστε να συνεννοηθούμε και να συμφωνήσουμε όχι μόνο σε στόχους αλλά και σε μέτρα πολιτικής. Συναισθανόμενοι τις ευθύνες μας, σε μία τόσο κρίσιμη συγκυρία για τη χώρα μας, οφείλουμε να βοηθήσουμε στην κατεύθυνση περιορισμού του οικονομικού και κοινωνικού ελλείμματος

και επανεκκίνησης της οικονομίας με βιώσιμη ανάπτυξη και με διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής.

Στο κείμενο που έχετε στα χέρια σας, περιλαμβάνονται κάποιες από τις προτάσεις μας για Οδικούς Χάρτες Ανάπτυξης.

Οι ευρύτερες κοινωνικές και πολιτικές συνεννοήσεις και συμφωνίες δεν επιδέχονται ολιγωρίες και καθυστερήσεις, αν θέλουμε να μην επαληθευθούν τα δυσσίωνα σενάρια που κυκλοφορούν. Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο, παίρνουμε για άλλη μία φορά την πρωτοβουλία και σας καλούμε να συνδιαμορφώσουμε μία αξιόπιστη αλλά και γρήγορα αξιοποιήσιμη πρόταση για **ένα νέο αναπτυξιακό πρότυπο με βασικές συνιστώσες την αναπτυξιακή και περιβαλλοντική αειφορία, την κοινωνία της γνώσης, την καινοτόμο επιχειρηματικότητα, την εξωστρέφεια, την απασχόληση και την κοινωνική συνοχή.**

Όλα δηλαδή τα συστατικά στοιχεία εκείνα που θα οδηγήσουν τη χώρα μας από την ύφεση και τη λιτότητα προς την βιώσιμη οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη.

Σήμερα όλοι καλούμαστε να πάρουμε θέση.